

บทบรรณาธิการ

คำถาม ไบรรับรองเงินฝากในธนาคารเป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ และความผิดฐานปลอมเอกสารจำเป็นต้องมีเอกสารแท้จริงอยู่ก่อนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๒๒/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ เปิดดูเอกสารภายในซองเอกสาร ได้เห็นไบรรับรองเงินฝากแล้วจึงใส่ซองปิดผนึก และเขียนชุดใบนำส่งเอกสาร แม้ไบรรับรองเงินฝากจะเป็นภาษาอังกฤษ แต่มีข้อความเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากที่เป็นถ้อยคำในทางธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีตัวเลขบัญชีของจำเลยที่ ๒ มีจำนวนเงินระบุไว้ว่า ๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีชื่อของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ซึ่งทำงานกับธนาคารโจทก์ร่วมมาเป็นเวลานานถึง ๑๕ ปี เชื่อว่าสามารถเข้าใจได้ว่าไบรรับรองเงินฝากดังกล่าวเป็นไบรรับรองเงินฝากของจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๑ รู้จักกับจำเลยที่ ๒ มาก่อน โดยวิสัยของผู้ที่ทำงานกับธนาคารมานานย่อมทราบว่า จำเลยที่ ๒ ไม่น่าจะมีเงินฝากธนาคารโจทก์ร่วมมาถึง ๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทราบว่าไบรรับรองเงินฝากของจำเลยที่ ๒ เป็นเอกสารปลอม

ไบรรับรองเงินฝากมีข้อความว่าจำเลยที่ ๒ มีเงินฝากในธนาคารโจทก์ร่วมมีกำหนดจ่ายคืนสามารถเปลี่ยนมือได้ แบ่งแยกและซื้อขายได้ จึงเป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นให้ผู้อื่นเชื่อว่า จำเลยที่ ๒ มีเงินฝากตามจำนวนในเอกสารฝากไว้กับโจทก์ร่วมและสามารถรับเงินฝากคืนจากโจทก์ร่วม สามารถเปลี่ยนมือแบ่งแยกและซื้อขายได้ด้วย จึงเป็นเอกสารที่ก่อให้เกิดสิทธิดังกล่าวแก่จำเลยที่ ๒ ไบรรับรองเงินฝากดังกล่าวจึงเป็นเอกสารสิทธิ

การที่จำเลยที่ ๑ ทราบดีว่าไบรรับรองเงินฝากเป็นเอกสารสิทธิปลอมแล้วจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานของโจทก์ร่วมจัดส่งเอกสารสิทธิปลอมดังกล่าวไปต่างประเทศ โดยผ่านแผนกไปรษณีย์ภัณฑ์ในธุรกิจของโจทก์ร่วมด้วยการปิดผนึกของเขียนชุดใบนำส่งเอกสารการขอธนาคารโจทก์และใบนำส่งไปรษณีย์มอบให้แก่พนักงานโจทก์ร่วมผู้มีหน้าที่จัดส่งเอกสารตามวิธีการจัดส่งเอกสารในธุรกิจโจทก์ร่วมครบถ้วนแล้ว จึงเป็นการลงมือใช้หรืออ้างเอกสารที่เกิดจากกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ แม้เอกสารสิทธิปลอมจะปิดผนึกอยู่ในซอง และพนักงานผู้จัดส่งเอกสารของโจทก์ร่วมตรวจเห็นพิรุณจนพบว่าเอกสารสิทธิที่จัดส่งเป็นเอกสารสิทธิปลอมก่อนที่จะเอกสารจะส่งถึงผู้รับในต่างประเทศ ก็เป็นการใช้หรืออ้างเอกสารสิทธิปลอมเป็นความผิดสำเร็จ โดยไม่ต้องรอผลของการใช้หรืออ้างว่าผู้รับหรือผู้ถูกอ้างจะได้รับเอกสารสิทธิปลอมที่จัดส่งไป เพราะจำเลยที่ ๑ ได้ใช้หรืออ้างเอกสาร การกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวถือได้ว่ากระทำไปในการที่น่าจะเกิดความเสียหาย

แก้โจทก์ร่วม ผู้อื่นหรือประชาชนตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๘ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๒๖๕ แล้ว
จำเลยที่ ๑ จึงมีความผิดฐานร่วมกันใช้เอกสารสิทธิปลอม

ความผิดฐานปลอมเอกสารไม่จำเป็นต้องมีเอกสารที่แท้จริงอยู่ก่อน

คำถาม ผู้ก่อเหตุขึ้นก่อนหรือสมัครใจวิวาท จะอ้างการกระทำป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๓๘/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ กับพวกได้เข้าร่วมต่อสู้ชกต่อยกับผู้เสียหาย
ด้วย จึงถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ก่อเหตุขึ้นก่อน ทั้งยังได้สมัครใจเข้าทะเลาะวิวาทต่อสู้กับ
ผู้เสียหาย อันเป็นการสมัครใจเข้าทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน มิใช่เป็นภยันตรายซึ่งเกิดจากการ
ประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย เพราะการป้องกันโดยชอบจะมีได้ก็ต่อเมื่อเป็นการป้องกันตนเอง
หรือผู้อื่นให้พ้นภยันตราย ซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายโดยที่ตนเองและผู้อื่น
ไม่ได้สมัครใจเข้าร่วมต่อสู้ทำร้ายกับอีกฝ่าย

การที่จำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนพกกลุ่กของซึ่งเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงสามารถทำอันตราย
ชีวิตคนได้เล็งยิงไปยังด้านหลังของผู้เสียหาย ย่อมส่อเจตนาให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย
แต่กระสุนปืนพลาดไปถูกที่ไม่สำคัญ ผู้เสียหายจึงไม่ถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๑ ย่อมมีความผิด
ฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

คำถาม การนำบุคคลที่อยู่ในสภาพที่หมดสติไปโยนทิ้งแม่น้ำถือว่ามีเจตนาฆ่าหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๙๑/๒๕๕๔ แม้การเข้าไปทำร้ายผู้ตายในตอนแรก จำเลยที่ ๑ จะ
ไม่ได้ร่วมรู้เห็นหรือสมคบกับ ส. บ. ค. หรือจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๑ เข้าไปเตะผู้ตายเพียงครั้งเดียว
ซึ่งแสดงว่าจำเลยที่ ๑ มีเพียงเจตนาทำร้ายผู้ตายก็ตาม แต่เหตุการณ์ทำร้ายผู้ตายดังกล่าวได้ยุติลง
และขาดตอนไปแล้ว การที่จำเลยที่ ๑ ร่วมกับพวกลากผู้ตายซึ่งขณะนั้นไม่ได้สติไปโยนลงแม่น้ำ
เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ จำเลยที่ ๑ ย่อมเล็งเห็นผลได้ว่าการนำผู้ตายซึ่งอยู่ในสภาพที่หมดสติ
ไปโยนทิ้งน้ำเช่นนั้น ย่อมไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และต้องจมน้ำตาย จำเลยที่ ๑ จึงมีเจตนา
ร่วมกับพวกฆ่าผู้ตาย

คำถาม ผู้ที่จะได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ จะต้องรู้ว่าทรัพย์สินที่ตนครอบครอง
เป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่นด้วยหรือไม่ หากครอบครองโดยเข้าใจว่าเป็นที่ดินของตนเอง แต่ความจริง
เป็นที่ดินของผู้อื่น ผู้ครอบครองได้กรรมสิทธิ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๖๖/๒๕๕๔ จำเลยและ ส. เป็นผู้ปลูกสร้างบ้านบนที่ดินพิพาท เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของจำเลยและบุคคลในครอบครัว เพราะได้รับการยกให้ซึ่งที่ดินพิพาทจาก ม. น้องสาวของจำเลยเจ้าของที่ดินพิพาท เมื่อจำเลยกับ ส. พร้อมด้วยครอบครัวได้ครอบครองที่ดินพิพาท โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันตั้งแต่ได้รับการยกให้เมื่อปี ๒๕๒๖ ตลอดมาเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี จำเลยย่อมได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ แล้ว โจทก์ก็ถือว่าจำเลยและบุคคลในครอบครัวของจำเลยเข้าใจ มาโดยตลอดว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย การครอบครองของจำเลยในลักษณะดังกล่าวจึงมิใช่ การครอบครองอย่างปรปักษ์ เพราะการครอบครองปรปักษ์ต้องครอบครองโดยรู้ว่าเป็นของ บุคคลอื่นนั้นเห็นว่า ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๒ หาได้บัญญัติว่า ผู้ที่จะได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยการครอบครองจะต้องรู้ว่าทรัพย์สินที่ตนครอบครองเป็นทรัพย์สินของบุคคลอื่นด้วยไม่ หากจำเลยครอบครองที่ดินพิพาทโดยลักษณะเป็นการครอบครองเพื่อตน แม้จะเข้าใจว่าที่ดินดังกล่าว เป็นของจำเลยแล้ว แต่ความเป็นจริงยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นอยู่ เมื่อจำเลยกับครอบครัวร่วมกัน ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ไม่มี ผู้ใดได้แย้งตลอดมาเป็นเวลาเกินกว่า ๑๐ ปี แล้ว ที่ดินดังกล่าวย่อมตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยตาม บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

โจทก์ซื้อและรับโอนที่ดินกับบ้านพิพาทจาก ม. มีราคาสูงถึง ๒,๘๐๐,๐๐๐ บาท และโจทก์ ก็ทราบจาก ม. แล้วว่า ม. ไม่ได้อยู่อาศัยในบ้านพิพาทเอง โจทก์ควรที่จะตรวจสอบให้ได้ความ แน่ชัดว่าญาติของ ม. เข้าไปอาศัยอยู่ในบ้านและที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิใคร โดยการไปซักถาม จากพ. หรือบุคคลในครอบครัวของพ. ที่พักอาศัยอยู่ในบ้านพิพาท แต่ก็ไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้กระทำ เช่นนั้นทั้งที่โอกาสกระทำได้โดยง่าย กรณีดังกล่าวย่อมถือไม่ได้ว่าโจทก์ได้ซื้อและรับโอนที่ดิน พิพาทไว้โดยสุจริตและจดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง จำเลยซึ่งได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านพิพาทมาโดยการครอบครองปรปักษ์ จึง ย่อมยกสิทธิขึ้นต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นผู้ได้สิทธิในที่ดินมาโดยไม่สุจริตได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย

คำถาม ผู้รับจำนองจะต้องเป็นเจ้าของในมูลหนี้ที่มีการจำนองหรือไม่ หากผู้รับจำนองยัง ไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ ผู้รับจำนองจะบังคับจำนองได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๓๖/๒๕๕๕ การที่จำเลยจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทไว้แก่โจทก์ นั้น แท้จริงแล้วเป็นการจำนองประกันหนี้ที่จำเลยมีต่อ ล. โจทก์ผู้รับจำนองจึงมิได้เป็นเจ้าหนี้

ในมูลหนี้ที่จำเลยจำนองที่ดินเป็นประกัน สัญญาจำนองจึงไม่มีมูลหนี้ที่จำเลยต้องรับผิดชอบ โจทก์จึงบังคับจำนองแก่จำเลยมิได้

การที่จำเลยนำสืบพยานบุคคลว่า การจำนองที่ดินตามหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้เงินที่จำเลยได้รับมาปล่อยกู้จาก ล. และดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ค้างชำระรวมกันแล้วใช้ชื่อโจทก์เป็นผู้รับจำนอง จำเลยไม่ได้เป็นหนี้โจทก์ตามฟ้อง เป็นการนำสืบเพื่ออธิบายถึงที่มาของหนี้ตามสัญญาจำนองว่าไม่สมบูรณ์เพราะไม่มีมูลหนี้ต่อกัน จึงไม่ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ วรรคท้าย หากใช่เป็นการนำสืบว่าจำเลยไม่ได้รับเงินตามเอกสารดังกล่าวไม่ จำเลยย่อมมีสิทธินำสืบได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๗/๒๕๒๑ การที่จำเลยทั้งสองจำนองที่ดินไว้ต่อโจทก์ที่ ๒ เพื่อประกันเงินกู้ที่จำเลยที่ ๑ กู้ไปจากโจทก์ที่ ๑ สัญญาจำนองจะมีผลผูกพันจำเลยทั้งสองหรือไม่ ศาลฎีกาพิจารณาแล้วมาตรา ๗๐๙ เป็นเพียงกล่าวถึงผู้จำนองว่าอาจจะเป็นบุคคลอื่นไม่ใช่ลูกหนี้ก็ได้เท่านั้น ส่วนผู้รับจำนองมีกล่าวไว้ในมาตรา ๗๐๒ ซึ่งกำหนดลักษณะของสัญญาจำนองว่าเป็นสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้จำนองเอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจำนองเป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง ผู้รับจำนองชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองก่อนเจ้าหนี้สามัญ เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา ๗๐๙ แล้ว ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่าผู้รับจำนองจะต้องเป็นเจ้าหนี้ในมูลหนี้ที่มีการจำนองค้ำประกันนั้น ซึ่งอาจเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นในอนาคต หรือหนี้มีเงื่อนไข จะจำนองไว้เพื่อหนี้นั้น อาจเป็นผลได้จริง ก็จำนองได้ ส่วนผู้จำนองจะเป็นลูกหนี้หรือบุคคลอื่นใดก็ได้ไม่จำกัด เมื่อโจทก์ที่ ๒ ผู้รับจำนองยังไม่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้สัญญาจำนองจึงไม่มีหนี้ที่จำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ ๒

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ